

Motion till riksdagen 2025/26:3861

av **Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)**

med anledning av skr. 2025/26:67 Riksrevisionens rapport om likvärdighet i förskolan – statens stöd, uppföljning och tillsyn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvaret för ägar- och ledningsprövningen av enskilda huvudmän för förskolan bör samlas hos Skolinspektionen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Utredningen om en likvärdig förskola av god kvalitet med obligatorisk språkförskola (U 2024:04) ett tilläggsdirektiv att utreda om och i så fall på vilket sätt ansvaret för tillsynen av samtliga förskolor kan samlas hos Skolinspektionen eller en annan statlig myndighet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har i skrivelse 2025/26:67 redovisat sin bedömning av Riksrevisionens rapport Likvärdighet i förskolan – statens stöd, uppföljning och tillsyn (RiR 2025:15). Riksrevisionen drar i sin rapport den allvarliga slutsatsen att statens arbete för att främja en likvärdig förskola inte sker effektivt. Centerpartiet delar Riksrevisionens oro. Förskolan lägger grunden för barns fortsatta lärande och är avgörande för att jämna ut livschanser. Att säkerställa en hög och likvärdig kvalitet i hela landet är enligt Centerpartiet en av statens viktigaste uppgifter.

Riksrevisionen pekar på flera systembrister, men en av de mest centrala är det delade och otydliga ansvaret för tillståndsprövning och tillsyn. Regeringens svar på denna kritik är otillräckligt. Att i huvudsak hänvisa till en pågående utredning utan att säkerställa att utredningen faktiskt har i uppdrag att lösa de identifierade problemen riskerar

att leda till att nödvändiga reformer försenas eller helt uteblir. Centerpartiet anser att Riksrevisionens skarpa kritik kräver skyndsam och omedelbar hantering.

En rättssäker och enhetlig ägar- och ledningsprövning

Riksrevisionen konstaterar att nuvarande system, där kommunerna ansvarar för tillståndsprövning och tillsyn av fristående förskolor medan Skolinspektionen ansvarar för de kommunala, inte främjar en enhetlig och rättssäker tillsyn. Kommunerna har skiftande förutsättningar, resurser och kompetens att hantera den alltmer komplexa ägar- och ledningsprövningen som sedan 2019 och 2023 skärpts med bl.a. demokrativillkor.

Skolinspektionens egen granskning av kommunernas arbete bekräftar denna bild och visar att en stor majoritet av de granskade kommunerna behöver utveckla sitt arbete med ägar- och ledningsprövning för att kunna identifiera oseriösa aktörer.

Detta skapar en uppenbar risk för att olämpliga aktörer kan etablera och driva förskoleverksamhet, beroende på vilken kommun de verkar i. Riksrevisionen pekar också på den problematiska situation som uppstår när kommunen både är en konkurrent på marknaden och samtidigt agerar som oberoende granskare.

För att garantera likvärdighet och rättssäkerhet över hela landet är det nödvändigt att samla ansvaret för ägar- och ledningsprövningen hos en nationell myndighet med den specialistkompetens som krävs. Skolinspektionen har redan detta ansvar för friskolor och det är en naturlig och logisk följd att myndigheten även tar över ansvaret för förskolan. Regeringen bör därför vidta åtgärder för att flytta ansvaret för ägar- och ledningsprövningen av enskilda huvudmän för förskolan från kommunerna till Skolinspektionen.

Ett samlat ansvar för tillsynen av alla förskolor

Regeringen menar i sin skrivelse att man avvaktar Utredningen om en likvärdig förskola av god kvalitet med obligatorisk språkförskola (U 2024:04) innan ytterligare åtgärder vidtas gällande tillsynsansvaret. Problemet är att utredningens direktiv (dir. 2024:113) inte ger utredaren i uppdrag att se över själva tillsynsmodellen. Utredningen fokuserar på bl.a. obligatorisk språkförskola, barngruppernas storlek och personalens kompetens.

Eftersom regeringen redan pekat ut utredningen U 2024:04 som det centrala verktyget för att stärka förskolans likvärdighet, är det både logiskt och effektivt att ge utredningen ett tilläggsdirektiv ifråga om förskolans tillsyn. Utredningen bör få i uppdrag att, i linje med Riksrevisionens rekommendation, utreda hur ansvaret för tillsynen av samtliga förskolor – både kommunala och fristående – kan samlas hos Skolinspektionen eller en annan statlig myndighet.

Niels Paarup-Petersen (C)

Anna Lasses (C)

Anders Ådahl (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Madeleine Atlas (C)